

Klímová Monika: Etické problémy interkulturality v příjezdovém cestovním ruchu České republiky se zaměřením na ruské turisty. Disertační práce, FHS, Univerzita Karlova 2019

O p o n e n t s k ý p o s u d e k

Monika Klímové se profesně dlouhodobě angažuje v příjezdovém cestovním ruchu jako průvodkyně a i jako pedagožka na Vysoké škole cestovního ruchu v Praze. Proto neudivuje, že si v rámci doktorského studia filozofie a aplikované etika zvolila téma, která s její profesí úzce souvisí a rozhodla se detekovat „zvláštnosti ruských turistů v příjezdovém cestovním ruchu do České republiky“ s důrazem na etické problémy interkulturality.

Výsledkem její práce je předložená disertace v rozsahu 232 stran (čistý text čítá 218 stran). Na začátku nechybí abstrakt se správně zvolenými klíčovými slovy v českém jazyce i v anglické verzi, prohlášení samostatném vypracování, poděkování školiteli, v závěru pak seznam grafů, tabulek, obrázků, zkratk, příloha a obsáhlý a validní seznam použité odborné literatury.

Celkové hodnocení

Celý text jsem si se zájmem pečlivě přečetla a konstatuji, že základní vytýčený cíl byl splněn a že jsem se na několika místech poučila o skutečnostech, které jsou poměrně nebo zcela neznámé. Oceňuji především výborné rozlišení multikulturalismu a interkulturalismu, stejně tak jako fakty podloženou argumentaci rozlišování „my a oni“ a „oni a my“. I když „ruská duše“ je celkem populární označení pro souhrnné označení zvláštností resp. odlišností ruské povahy, je chvályhodné, že autorka opsala

uvedený fenomén podrobně a to s odkazy na příslušnou historickou literaturu a svůj text obohatila i o citáty beletristických děl ruských spisovatelů (např. zajímavé texty Světlany A. Aleksijevičové). I když M. Klímová avizovala, že se nebude zabývat etickými kodexy týkající se cestovního ruchu, je dobře, že nakonec zařadila kratší pojednání i o nich (kap.1.2.2). Součástí disertační práce je také samostatný výzkum, jehož výsledky dobře ilustrují teoretický výklad problémů a doplňují jej konkrétními poznatky a zkušenostmi dotazovaných (v kvantitativním výzkumu) i respondentů (v kvalitativním výzkumu). Přes veškeré kladné hodnocení mám však k textu disertace některé, různě závažné, výhrady.

I. Výhrady formálního rázu.

I když autorka předložila svou disertaci v nejzazším možném termínu, přesto se patrně dostala do časové tísně. Jen tak si lze vysvětlit některé chyby, kterých se mohla vyvarovat a které musí opravit, pokud by svou práci chtěla knižně nebo po časopisecky po částech publikovat.

Konkrétně uvádím následující výběr chyb:

str. 48 Kodex s velkým K, ačkoliv se nejedná o název

Str. 50 „bez čárky“ - autorka patrně přehlédla a neodstranila poznámku doporučující opravu

str, 70, ale i 81, 85, 100, 188 atd. odkazováno na více než jednu bibliografickou položku takto: (264) (205).

Správně: (264, 205) a tak podobně i dále

str. 119 teprve tam, tj. až ve výzkumné části, je uvedeno, že autorka pracuje na Vysoké škole cestovního ruchu atd. To by se měl čtenář dozvědět hned úvodem.

Četbu také ruší opakuující se a zcela nadbytečný slovní obrat „autorka práce“, stejně jako „autorka zúčastněného

pozorování". Zaráží i stejné věty v abstraktu, úvodu i závěru disertace, které mě vedou k doporučení: text „pročistit“.

Oceňuji, že autorka dobře pracovala s poznámkovým aparátem a uvedla rozsáhlý seznam prostudované a citované nebo odkazované literatury. Také v něm se ale dopustila řady nepřesností, například u položek číslo:

37 (stejně jako 147) neobvykle uvádí copyright

44 2x zbytečně uveden Slovart

42 „Přeložil“ - obvyklá zkratka je jen přel., a zde jsou překvapivě uvedeni dva překladatelé, každý zvlášť

44-46 Dostojevskij - 2x vypsáno křestní jméno i jméno po otci, lx ne

112 „Vyd.3“, správně: 3. vyd.

124 správné řazení údajů je: ročník (roč.), rok, číslo, str. od - do, na straně 153 dokonce uveden na prvním místě rok a další značení: Rok, Číslo a S., ačkoliv v jiných položkách je specifikace uvedena a malými písmeny nebo bez nich (což je možné)

151 s.r.o - tento údaj se neuvádí

Konečně: u některých knižních publikací je uváděn celkový počet stran, jinde chybí. Důslednost by byla jistě na místě.

Všechny a ilustračně uvedené chyby nesnižují kvalitu textu a lze je snadno opravit a příště se jich vyvarovat

II. Výhrady obsahového (věcného) rázu

Autorka avizovala, že předkládá analyticko-empirickou studii. Správně také uvádí, že se rozhodla pro neobvyklou prezentaci a totiž, že některá zjištění z vlastního výzkumu nebo zúčastněného pozorování zařadila do teoretické části. K tomu nelze mít metodické námitky (neb

svůj záměr předem sdělila a vysvětlila), ani věcné výhrady, protože teoretický text to smysluplně obohatilo. Problém však spočívá v tom, že se rozhodla do výzkumné části zařadit některé teoretické pasáže a citáty z beletrie. Tento neobvyklý způsob lze jistě považovat za originální, kdyby ovšem nezastínil vlastní výzkum. Opravdu jsem se obtížně orientovala v prezentaci vlastních výsledků a v této věci mně nepomohl ani závěr, který stručně rekapituluje to, co bylo zamýšleno a co uděláno, ale neobsahuje souhrn konkrétních výsledků výzkumu.

Otázky k obhajobě:

- 1. Co podstatného vyplývá z odpovědí 24 dotazovaných a dvou interviewovaných?**
- 2. Proč autorka nepracovala s písemným informovaným souhlasem?**
- 3. Jaké historicky byly a jaké by měly být sankce za nedodržení zásad uvedených v etických kodexech, platných pro cestovní ruch? (ad návaznost na str. 41 a dále).**

Z á v ě r:

Disertační práci Moniky Klímové s názvem Etické problémy interkulturality v příjezdovém cestovním ruchu České republiky zaměřeném na ruské turisty jednoznačně d o p o r u ě u j i k obhajobě.

**Prof. PhDr RNDr Helena Haškovcová CSc.
Fakulta humanitních studií, UK Praha**

V Praze dne 13. března 2019

